(Fig. 6), and shards of window glass and glass vessels. An investigation of the zooarchaeological material from 16th–18th-centuries cultural layers in test pits 4–5 identified the bones of cattle, pigs, sheep or goats, and birds.

The investigation data allow one to state that during the 16th–17th centuries, buildings connected with the old Šeduva church, i.e. the rectory and its outbuildings, stood on the hill, on which the Šeduva shelter (the former rectory) is now located, land that had long belonged to the church, and that the site of the old Šeduva church could also be in the immediate vicinity.

It is likely that in roughly the mid-17th century one or more of the buildings that stood at the investigated site burnt down as is attested to by the discovered small pieces of charcoal and the stove tiles, some of which are badly burnt. The fire and demolition were perhaps connected with the mid-17th-century battles with Sweden that occurred in Lithuania, during which, as is known from historical sources, Šeduva also suffered.

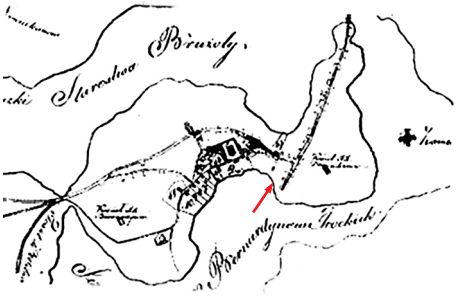
TRAKAI

Karolis Duderis

Bernardinų (Lukos) ežero pakrantė

2013 m. lapkričio mėnesį Trakų senamiestyje (UK 27125), Bernardinų (Lukos) ežero pakrantės atkarpoje nuo skvero (Kęstučio g. 1a) iki Birutės g. 24 atlikti žvalgomieji archeologiniai tyrimai, kurių metu ištirta 13 šurfų (29,25 m^2 plotas). Šurfai buvo kasami iki pirminio paviršiaus arba ežero vandens lygio. Tyrimų metu surinktas 1241 radinys.

Nagrinėjamoje teritorijoje XIV a. šalia Bernardinų (Lukos) ežero ėję keliai sudarė išplatėjančią aikštę, kuri daugiausia naudota kariniais tikslais. Palaipsniui čia formavosi gyvenvietė. Geriausiai nagrinėjamos teritorijos situaciją atspindi 1816 m. Trakų parapinės bažnyčios tikrosios būklės planas (1 pav.), kuriame teritorijos užstatymas nėra žymimas, o tik matomas senojo kelio tęsinys (dabar Karaimų gatvė) ežero link. Greičiausiai teritorija kardinaliai pasikeitė XX a. I pusėje, čia suformavus pėsčiųjų

1 pav. Trakų parapinės bažnyčios 1816 m. tikrosios būklės planas su pažymėta tyrimų vieta.

Fig. 1. A 1816 plan of the Trakai parish church with the evaluation sites marked.

2 pav. Buitinės keramikos koncentracija šurfe 1. K. Duderio nuotr.

Fig. 2. A concentration of household pottery in test pit 1.

0 10 cm

3 pav. XVII a. apžiestas puodas, rastas šurfe 1. K. Duderio nuotr.

Fig. 3. A 17th-century partly thrown pot found in test pit 1.

0 5 cm

4 pav. XVI a. pabaigos – XVII a. glazūruotas dubuo, rastas šurfe 1. K. Duderio nuotr.

Fig. 4. A late 16th– 17th-centuries glazed bowl found in test pit 1.

takus, skverą. Archeologiniai tyrimai skvero teritorijoje vykdyti tik 2011 m. B. Lisauskaitė tirtame šurfe 1,45 m gylyje nuo dabartinio žemės paviršiaus fiksavo iki 60–65 cm storio išlikusį kultūrinį sluoksnį su XVI–XIX a. radiniais.

2013 m. vykdytų tyrimų metu ***šurfe 1*** fiksuoti 2 kultūriniai horizontai – pirmasis, 50 cm storio, apie 20 cm gylyje nuo dabartinio žemės paviršiaus, o antrasis – apie 60 cm storio – 1 m gylyje. Šiame sluoksnyje, datuojamame XVII a., rasta nemažai buitinės keramikos (2–4 pav.), kuri čia galėjo pakliūti kaip buitinės atliekos. ***Šurfe 6*** taip pat fiksuoti 2 kultūriniai horizontai – pirmasis, datuojamas XVII–XX a., atsidengė 10 cm gylyje, o jo storis iki 80 cm. Antrasis kultūrinis horizontas fiksuotas apie 1 m gylyje (50–60 cm storio). Tai XVII a. datuojamas kultūrinis sluoksnis su šiam laikotarpiui būdingais buitinės keramikos radiniais. Šurfe 4, 1,2–1,4 m gylyje nuo dabartinio žemės paviršiaus, fiksuotas supiltinis žemių sluoksnis su XV a. II pusės – XVII a. pradžios radiniais. Šis sluoksnis veikiausiai supiltas tarybiniu laikotarpiu, formuojant Bernardinų ežero pakrantę bei keliant tuometinį grunto paviršiaus lygį. Šie radiniai galėjo pakliūti iš Trakų salos pilies, t. y. vykdant teritorijos tvarkymo darbus, gruntas galėjo būti vežamas į šią vietą.

Šurfuose 10 ir 12 fiksuoti čia stovėjusių pastatų fragmentai – raudonų plytų sienų fragmentai, kurie kloti ant tuometinio žemės paviršiaus. Jie gali būti datuojami XIX a. II puse – XX a. I puse. Vykdant apšvietimo žibintų stulpų įrengimo darbus, atidengti pastatų fragmentai liko išsaugoti.

Šurfe 11, apie 1–1,2 m gylyje nuo dabartinio žemės paviršiaus, fiksuotas kultūrinio horizonto su XVI a. II pusės – XIX a. radiniais viršus. Jame rasta žiestų, redukcinėje aplinkoje degtų dubenų bei lėkščių fragmentų. Dėl ežero vandens, kuris ėmė semti šurfą, tolesni tyrimai buvo nutraukti. Šurfuose 2, 3, 5 ir 13 archeologiniu požiūriu vertingų radinių ar struktūrų nerasta, o šurfuose 7, 8, 9, 12 natūralus nejudintas sluoksnis nepasiektas dėl ežero vandens.

Tyrimų metu nustatyta, jog dabartinis Bernardinų (Lukos) ežero pakrantės reljefas suformuotas XX a., o žemės paviršius atkarpoje tarp buvusios „Nemuno“ sporto bazės ir Bernardinų skvero dirbtinai sukeltas apie 1 m. Pagal gautus tyrimų rezultatus galima teigti, jog nagrinėjama atkarpa XVII a. galėjo būti naudojama kaip miesto ūkinė dalis, kur buvo pilamos šiukšlės. Tyrimų metu rasta buitinė keramika patvirtina šį teiginį, kadangi puodų šukės dažniausiai

apdegusios, su prikepusiais maisto likučiais. Galima teigti, jog XVII a. šalia ežero gyvenę Trakų miesto gyventojai buitinių atliekų bei nebenaudojamų sudužusių indų atsikratydavo juos mesdami į ežero pakrantę.

Detalūs šios teritorijos tyrimai ateityje gali suteikti reikšmingos informacijos apie tuometinę Trakų miesto gyventojų buitį, mitybos įpročius, taip pat – leistų plačiau pažinti buityje naudotų indų įvairovę bei funkcinę paskirtį.

The shore of lake Luka (Bernardinai)

In 2013, 13 test pits (a total of 29.25 m^2) were excavated on the shore of Lake Luka (Bernardinai) (Fig. 1). A roughly 60 cm thick cultural layer with 17th-century finds (Figs. 2–4) was unearthed in test pit 1, a 17th century cultural layer at a depth of 1 m in test pit 6, and the remains of 19th–20th-centuries buildings in test pits 10 and 12 (in Bernardinų Square). The shore of Lake Luca (Bernardinai) alongside Birutės Street could have been used as a tip in 17th century. Full-scale excavations could provide significant information about the everyday life of Trakai's citizenry.

Mindaugas Grikpėdis

Žalioji gatvė 3

2013 m. Trakuose, Žalioji g. 3 sklypo PR dalyje vykdytų detaliųjų tyrimų metu ištirta viena perkasa bei 2 šurfai, iš viso 92 m^2 plotas (1 pav.). Taip pat 4 vietose valytas šlaitas, suformuotas žeminant sklypo centrinės bei Š dalių paviršių. Tyrimai atlikti prieš planuojamus vykdyti statybos darbus. Žvalgomųjų tyrimų metu 2008 m. nustatyta, jog vyraujantis kultūrinio sluoksnio storis yra 0,25–1,5 m, aptikti įkasimai bei natūralaus reljefo užpylimai datuoti XIX–XX a. Tyrimų metu aptikti pavieniai XVII a. pabaigos – XVIII a. radiniai, gausiau jų buvo PR sklypo dalyje – arčiau Žaliosios gatvės (*ATL 2008 metais*, V., 2009, p. 381).

2013 m. aptikto kultūrinio sluoksnio vyraujantis storis buvo 20–60 cm, o įkasimų bei užpylimų vietose siekė iki 1,2 m. ***Perkasoje 1*** po

1 pav. Situacijos planas. 1 – Žalioji g. 3 sklypo ribos; 2 – 2013 m. tirta perkasa 1; 3 – 2013 m. tirti šurfai; 4 – 2008 m. tirti šurfai. M. Grikpėdžio brėž.

Fig. 1. Situation plan. 1 – boundaries of the plot at Žalioji St. 3; 2 – the 2013 trench 1; 3 – the 2013 test pits; 4 – the 2008 test pits.

